

Donderdag 11 januari 1917 – ochtendeditie

Wegvoering van Belgen naar Duitsland.

Het antwoord der Duitse regering op het verzoek der Nederlandse regering tot haar gericht inzake de deportaties uit België is thans bij het ministerie van buitenlandse zaken ontvangen. Ten spoedigste zal daarvan mededeling aan de kamer geschieden.

Het vluchtoord te Ede.

Het kamerlid de heer Koster heeft gelijk reeds is gemeld, de 8^e dezer de volgende vragen ingezonden:

1. Is het bericht in de dagbladen juist, dat het vluchtoord te Ede zal worden opgeheven?
2. Zo ja, welke redenen hebben de minister ertoe geleid, het besluit tot deze opheffing te nemen?
3. Acht de minister een massale verhuizing van 4500 vluchtelingen, waaronder ongeveer 2000 kinderen in dit jaargetijde niet zeer bezwaarlijk, en vreest hij niet, dat daardoor de goede geest onder hen zal worden geschaad?
4. Zijn niet aan de opheffing van een vluchtoord en de daarop volgende overbrenging van de bewoners zeer grote kosten verbonden?
5. Is de minister bereid, op grond van de bezwaren en van de te maken kosten een eventueel voorgenomen opheffing van het vluchtoord te Ede in nadere overweging te nemen?

De minister van binnenlandse zaken heeft daarop gisteren geantwoord:

1. Gelijk reeds in de memorie van antwoord inzake hoofdstuk V, dienst 1917, werd medegedeeld, is opdracht gegeven om het

vluchtoord te Ede geleidelijk met dat te Nunspeet samen te smelten.

2. De reden, welke tot dit besluit heeft geleid, is mede in genoemde memorie medegedeeld en is ontleend aan de eis om ook bij het beheer van de vluchtoorden de uiterste spaarzaamheid te betrachten.
3. Van massale verhuizing zal geen sprake zijn, omdat de overbrenging geleidelijk zal geschieden. Waarom het zeer bezwaarlijk zou zijn, als gezonde mensen en kinderen per trein vervoerd worden, valt moeilijk in te zien en dat de goede geest althans op de duur zou worden geschaad, is te minder te vrezen, omdat de voeding en verpleging te Nunspeet thans volstrekt niet minder van gehalte is dan te Ede.

Bovendien worden stappen gedaan om te geraken tot opheffing van het bewakingsdetachement, dat te Nunspeet tot dusver door militairen wordt gevormd, zodat zelfs de schijn, dat Nunspeet voor minderwaardige vluchtelingen zou zijn bestemd, wordt vermeden.

4. Aan de overbrenging van Ede naar Nunspeet zijn uit de aard der zaak betrekkelijk aanzienlijke kosten verbonden, die echter, duurt de oorlog nog een tijdlang voort, spoedig zijn ingehaald en door besparing worden gevolgd.
5. Het spreekt vanzelf, dat de bezwaren aan de overbrenging verbonden, van te voren ernstig overwogen zijn, zodat de verschillende bedenkingen, in de gestelde vragen vervat, natuurlijk geen aanleiding kunnen geven om op het genomen besluit terug te komen.

Londen, 10 januari. Officieel: We hebben tegen de vijandelijke linies ten westen van Ploegsteert en in de buurt van Ieper vernielingsvuur aangericht.

Uit Havre.

Havre, 10 januari. Generaal Lyautey, de Franse minister van oorlog, heeft uit Rome het volgende telegram aan minister de Broqueville gestuurd:

Het gehele Franse leger zal des te sterker het verlies beseffen, dat het Belgische leger geleden heeft, daar een innige samenwerking het in staat heeft gesteld, de uitmuntende hoedanigheden van generaal Wielemans naar waarde te schatten. – Lyautey.

Donderdag 11 januari 1917 – avondeditie

Belgische geïnterneerden.

De in de machine- en ketelfabriek van de firma J. ten Horn te Veendam in arbeid gestelde Belgen worden dezer dagen teruggezonden naar het interneringskamp wegens gebrek aan ijzer.

Berlijn, 11 januari. Officieel: Onder meer aan de boog van Ieper en Wijtschate bereikten de artillerie- en mijngevechten op enkele uren van de dag een aanmerkelijke kracht.

Ten noorden van Ieper is een aanval van de vijand, met zware verliezen voor hem, afgeslagen.

Op een smalle plaats binnengedrongen Engelsen zijn door een tegenaanval teruggeworpen. Ook ten zuiden van Ieper bleven voorwaartse bewegingen van vrij sterke patrouilles van de vijand vruchteloos.

Het antwoord van de entente aan Wilson.

Parijs, 10 januari. Briand, de minister-president heeft vanavond om half zeven Sharp, de Amerikaanse gezant ontvangen en hem uit naam

van alle verbonden regeringen het antwoord ter hand gesteld, dat zij geven op de mededeling door president Wilson de 19^e december aan de oorlogvoerende staten gedaan.

Briand heeft tegelijkertijd aan Sharp een nota ter hand gesteld, waarmee de Belgische regering, die zich geheel bij het gemeenschappelijk antwoord der bondgenoten aansluit, haar gevoelens van dankbaarheid jegens de Amerikaanse regering wenste te kennen te geven voor de edelmoedige diensten door deze aan de ongelukkige bevolking van bezet België bewezen en voor de zo levendige sympathie, die de Amerikaanse natie bij elke gelegenheid aan België betoond heeft wegens de bijzondere toestand van dit land, dat ten gevolge van schending van zijn onzijdigheid tot de oorlog genoodzaakt is.

Baron Beyens, de Belgische minister van buitenlandse zaken was bij de ontvangst van Sharp door Briand tegenwoordig.

Het antwoord van de regeringen der bondgenoten zal vrijdagochtend wereldkundig gemaakt worden. De regeringen wensen namelijk zekerheid te hebben, dat president Wilson er persoonlijk kennis van genomen heeft voor het antwoord door de pers verspreid wordt.

De schending van de Belgische neutraliteit.

Men schrijft ons:

In ons avondblad van 9 dezer heeft men kunnen lezen de in de Vossische Zeitung medegedeelde verklaring van de Franse krijgsgevangene Alcide Lanciel, volgens wie reeds op 1 augustus 1914, dus nog voor Duitsland zijn verzoek om doortocht tot de Belgische regering had gericht, bij Yvoir in België Franse militairen zouden zijn verschenen, benevens de gemotiveerde tegenspraak van deze verklaring door Havas.

Dit geeft ons aanleiding te herinneren, dat reeds eerder van Duitse zijde dergelijke mededelingen zijn gedaan, welke, voor zover ons bekend, tot dusver niet zijn weerlegd. In de brochure van dr. R. Graszhoff, Belgiens Schuld, zugleich eine Antwort an prof. dr. Waxweiler, Berlin, G. Reimer, 1915, worden op blz. 16-20, in aansluiting bij een aan de Gazette van Charleroi van 30 juli 1914, ontleend bericht van de 29^e, volgens hetwelk op 28 juli zeven extra treinen met troepen Charleville hadden verlaten met bestemming naar de Belgische grens, en sedert twee nachten een bestuurbare ballon uit Maubeuge zich boven het gebied van Mons bewoog, de beëdigde verklaringen aangetroffen van twee gevangen Franse soldaten en een gevangen Franse korporaal, behorende, niet gelijk Lanciel tot het 148^e regiment infanterie te Givet, maar onderscheidenlijk tot het 28^e regiment dragonders (garnizoen Sedan), het 21^e regiment dragonders (garnizoen Noyon) en het 8^e regiment huzaren (garnizoen niet vermeld). De verklaring van een van deze soldaten, G. O. E. Saily, bevat geen aanwijzing van de data, waarop de door hen vermelde feiten zouden hebben plaats gehad, en kan dus worden terzijde gelaten. Volgens de beëdigde verklaring van de korporaal Louis Bellard werd zijn regiment op 30 juli gemobiliseerd. De 31^e werd het per trein naar Hirson gebracht, waar het omstreeks middernacht aankwam. Toen ging het naar Douchery en op 2 augustus verder naar Bouillon. De Belgische grens werd die dag 's middags tegen 5 uur overschreden. In Bouillon verenigde de troep zich met de 23^e en 27^e regimenten dragonders, die ongeveer terzelfder tijd de grens moesten zijn overgetrokken.

Volgens de zeer uitvoerige beëdigde verklaring van Gust. Cochard, trok zijn regiment, het 28^e dragonders, samen met het 30^e, de 31^e juli 1914, 's morgens om 10 uur, uit het garnizoen Sedan naar het Franse Mouzon, waar zij zich 's middags verenigden met een batterij van 4 stukken van het 40^e artillerieregiment te Meziers-Charleville. De

gecombineerde troep rukte vervolgens weer op in de richting naar Sedan, doch boog, bij Bazeilles gekomen, naar het noorden af en sloeg over La Chapelle de weg naar België in. De grens werd op 31 juli 1914, ongeveer om 9 uur 's avonds, overschreden en daar door een Belgische brigadier en vier gendarmen te paard opgewacht, die de troep naar Bouillon brachten. Kort voor Bouillon betrok het 30^e regiment dragonders, nog altijd op Belgisch gebied, een kwartier. Het 28^e, benevens de batterij van het 40^e, kwamen op 31 juli tegen 10 uur 's avonds in Bouillon, waar zij in het gemeentehuis hun kwartierbewijzen kregen, en vriendschappelijk ontvangen werden. Bij een patrouillerit de volgende dag (1 augustus) ontmoette Cochard tussen Bouillon en Arlenville drie andere Franse cavalerie-regimenten, volgens verklaringen van de manschappen het 3^e en 6^e kurassiersregiment en het 4^e huzarenregiment, die zich bij de patrouille aansloten, tot zij een eind voorbij Florenville links afzwenkten en verder België inreden. Cochard voegt erbij, dat een vergissing in de datums onmogelijk is, daar hij ongeveer op 20 juli een verlov van 14 dagen, te beginnen op 1 augustus, had aangevraagd. Hij zou te dien einde de 31^e juli zich aan de voor ieder verlov voorgeschreven geneeskundige keuring hebben te onderwerpen gehad, doch moest nu in plaats daarvan de 31^e juli op mars. Door deze bijzonderheden staan hem, naar hij verklaart, de data volkomen nauwkeurig voor de geest.

Het scheen ons niet onbelangrijk deze gegevens in herinnering te brengen. Wellicht kunnen ook zij tot nader onderzoek aanleiding geven. De zaak is het zeker waard. Niet omdat, blijkens de beëdigde verklaringen, juist Duitsland door de daarin medegedeelde feiten, die het immers destijds nog niet kende, tot de inval in België gerechtigd zou blijken geweest te zijn. Maar omdat zij licht zouden werpen op de houding van het neutrale België tegenover de beide strijdende groepen.